

คู่มือการปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์สำหรับผู้ประกอบการ
(โรงฆ่าสุกร)

โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์
ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

เอกสารคู่มือการปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์สำหรับผู้ประกอบการฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานประจำโรงฆ่าสัตว์ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ไม่เกิดความสับสน ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือข้อผิดพลาดจากการทำงานที่ไม่เป็นระบบ และเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ตรงตามระเบียบกฎหมายในการควบคุมการฆ่าสัตว์และการจำหน่ายเนื้อสัตว์ การปฏิบัติงานที่เหมาะสมด้านสุขลักษณะการผลิตเนื้อสัตว์สามารถป้องกันการปนเปื้อนในกระบวนการผลิตเนื้อสัตว์ เพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยต่อการบริโภค

โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์

ตุลาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

คำนำ

หน้า

๑. บทนิยาม การกำหนดรหัสเอกสาร	๑
๒. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๒
๓. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการขนส่งสุกร	๓
๔. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการรับสุกรเข้าคอกพัก	๔
๕. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการทำสลบสุกร	๖
๖. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการแทงคอและนำเลือดออก	๗
๗. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการลวก การชุดชนและการดึ่งก๊ีบ	๘
๘. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการตัดหัวสุกร	๙
๙. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการเปิดซาก และแยกเครื่องใน	๑๐
๑๐. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการล้างซาก เครื่องในแดงและเครื่องในขาว	๑๑
๑๑. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการตัดแต่งและการบรรจุ	๑๒
๑๒. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการขนส่งซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์	๑๓
๑๓. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องหลักสุขาภิบาลในการผลิตเนื้อสุกร	๑๔
๑๔. คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรื่องการตรวจสอบย้อนกลับ	๑๖
ภาคผนวก	๑๗

บทนิยาม การกำหนดรหัสเอกสารและอักษรย่อ

บทนิยาม

๑. คู่มือการปฏิบัติงาน (Work manual) หมายความว่า การจัดทำเอกสารวิธีปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์ตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจรับสัตว์ การทำสลบ การเชือดเอาเลือดออก การลอกหนัง การลวกถอนขน การนำเครื่องในออก การเปิดซาก การชำแหละ การบรรจุและการขนส่ง รวมถึงการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ และการจัดการสุขลักษณะในการผลิตเนื้อสัตว์ เพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค
๒. สัตว์ หมายความว่า สัตว์ที่มีใช้สัตว์ป่า และหมายความเฉพาะ สุกร
๓. เนื้อสัตว์ หมายความว่า เนื้อหรือส่วนอื่นของสุกรที่ตายแล้ว ซึ่งมิได้ปรุงแต่งให้เป็นอาหารหรือมิได้ปรุงแต่งเพื่อให้คงอยู่ไม่เน่าเปื่อย ทั้งนี้ไม่ว่าจะอยู่ในร่างสัตว์นั้นหรือชำแหละแล้ว
๔. โรงพักสัตว์ หมายความว่า สถานที่พักสุกรหรือกักสุกรก่อนทำการฆ่า
๕. โรงฆ่าสัตว์ หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการฆ่าสุกรเพื่อการบริโภค
๖. ผู้ประกอบการ หมายความว่า เจ้าของหรือผู้ดำเนินการโรงฆ่าสุกรที่ได้รับอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์ (ขจส.๒)

การกำหนดรหัสเอกสาร

AA-BB-CC/DD

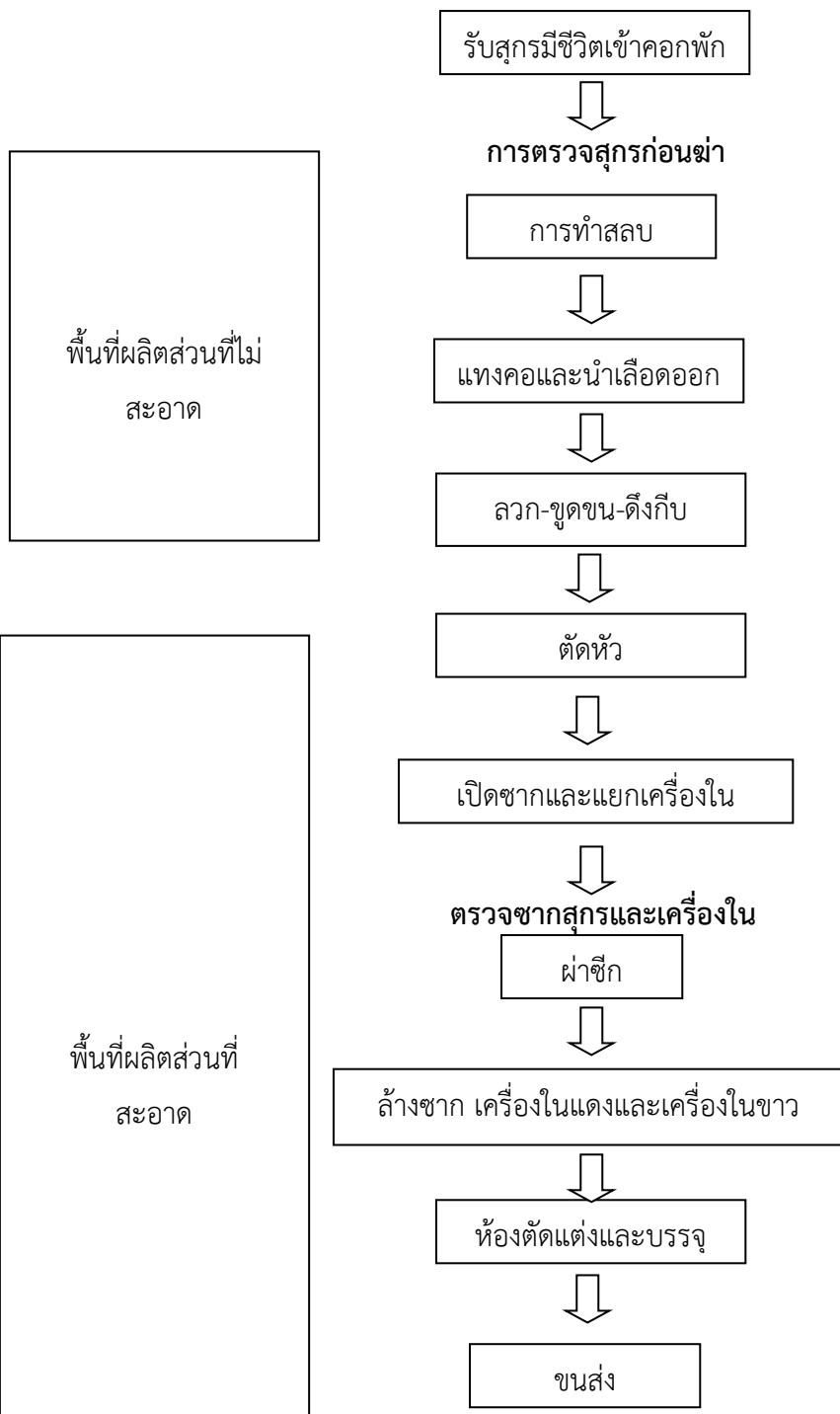
๑. กำหนด AA แทนเอกสาร เช่น คู่มือคุณภาพ(Quality Manual , QM)ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Quality Procedure , QP/P)วิธีการปฏิบัติงาน (Work Instruction,WI) และเอกสารสนับสนุน(Supporting Document)
๒. กำหนด BB แทนระดับฝ่ายที่รับผิดชอบ เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายช่าง ฝ่ายควบคุมคุณภาพ
๓. กำหนด CC แทนระดับหมายเลขเอกสาร โดยเริ่มที่ ๐๑
๔. กำหนด DD แทนหมายเลขเอกสารสนับสนุน(Support Document)

อักษรย่อ

WI	คือ Working Instruction	หมายถึง วิธีการปฏิบัติงาน
PD	คือ Production	หมายถึง ฝ่ายผลิต
QC	คือ Quality Control	หมายถึง ฝ่ายควบคุมคุณภาพ
PIS	คือ Pig slaughterhouse	หมายถึง โรงฆ่าสุกร
F	คือ Form	หมายถึง แบบรายงานการปฏิบัติงาน
PA	คือ Pig Ante-mortem	หมายถึง การตรวจสัตว์ก่อนฆ่า
PP	คือ Pig Ante-mortem	หมายถึง การตรวจสัตว์หลังฆ่า

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์
ตำบลบัวแดง อำเภอบุพมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการขนส่งสุกร	รหัส WI..PD..PIS-๐๑
		หน้า๑/๑
		แก้ไขครั้งที่ .....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในการขนส่งสุกร
๒. ขอบเขต ตั้งแต่การจับสุกรที่ฟาร์มจนถึงการนำสุกรลงที่โรงฆ่าสัตว์
๓. คำจำกัดความ การขนส่งสุกร หมายถึง การเคลื่อนย้ายสุกรอย่างมีมนุษยธรรมด้วยยานพาหนะขนส่งซึ่งใช้บรรทุกสุกร
๔. ความรับผิดชอบ พนักงานจับสุกร มีหน้าที่จับและไล่ต้อนสุกรขึ้นรถ
พนักงานขับรถขนส่งสุกร มีหน้าที่ขับรถขนส่งสุกรตั้งแต่ฟาร์มจนถึงโรงฆ่าสัตว์
๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
  ๑. ก่อนการขนส่งควรมีการตรวจสอบสุขภาพสุกรและอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสุกรโดยสัตวแพทย์ท้องที่
  ๒. มีใบเคลื่อนย้ายสัตว์ (ใบ ร.๓ หรือ ร.๔) มาพร้อมกับรถขนส่งและตัวสัตว์
  ๓. ขณะขนส่งจะต้องทำอย่างนุ่มนวลหลีกเลี่ยงที่จะก่อให้เกิดสัตว์บาดเจ็บ ไม่เอออกรถโดยเร็วหรือหยุดกะทันหัน
  ๔. ไม่ขนส่งสัตว์ที่เจ็บป่วยหรือตั้งท้อง
  ๕. ขนส่งในขณะที่มีอากาศเย็น เช่นตอนเช้าหรือตอนเย็น หากจำเป็นต้องขนส่งขณะอากาศร้อนควรใช้น้ำราดช่วยลดอุณหภูมิความร้อนของตัวสัตว์
  ๖. ระยะเวลาในการขนส่งไม่ควรเกิน ๔ ชั่วโมงติดต่อกัน อาจจะหยุดพักระหว่างการขนส่ง แต่ต้องไม่นำสุกรลงจากรถ
  ๗. มีการสังเกตตรวจสุขภาพสัตว์ขณะขนส่งเป็นระยะๆ
  ๘. งดให้อาหารก่อนการขนส่งและก่อนเข้าโรงฆ่าสัตว์ ๑๒ ชั่วโมง แต่ให้น้ำดื่มได้ตลอดเวลา
  ๙. ลักษณะรถขนส่งต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
    - ๙.๑ รถมีสภาพดี แข็งแรง และออกแบบให้เหมาะสมกับการขนส่งสุกร
    - ๙.๒ มีการระบายอากาศอย่างดี พื้นรถต้องไม่ลื่น มีหลังคาหรือวัสดุสำหรับป้องกันแดดและฝนได้
    - ๙.๓ ผนังด้านข้างทำจากวัสดุผิวเรียบ และมีความสูงเพียงพอที่จะป้องกันสัตว์กระโดดออกมาได้
    - ๙.๔ การขนส่งต้องมีพื้นที่เพียงพอให้สัตว์นั่งหรือนอนได้สะดวก โดยกำหนดให้ในสุกรขุน ๐.๔ ตารางเมตรต่อตัว และพ่อแม่สุกร ๐.๘ ตารางเมตรต่อตัว
๖. เอกสารอ้างอิง มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสัตว์สุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)
๗. แบบฟอร์มและบันทึก-

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการรับสุกรเข้าคอกพัก	รหัส WI-PD-PIS-๐๐๒
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในการรับสุกรมีชีวิตเข้าคอกพัก
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่การนำสุกรลงจากรถขนส่งเข้าสู่ช่องทางเดินจนสุกรเข้าสู่คอกพักสุกร และบริเวณทำการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพาหนะบรรทุกสุกร
๓. **คำจำกัดความ** การรับสุกรเข้าคอกพัก หมายถึง การตรวจรับสุกรเพื่อเข้าสู่คอกพัก โดยมีการขนย้ายสุกรอย่างมีมนุษยธรรม มีการตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า และคัดแยกสุกรป่วยหรือสงสัยว่าป่วยไว้ในคอกพักสุกรป่วย
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานจับสุกร มีหน้าที่จับและไล่ต้อนสุกรเข้าสู่คอกพัก พนักงานตรวจโรคสัตว์ มีหน้าที่ตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า และคัดแยกสุกรป่วยไว้ในคอกพัก เพื่อความปลอดภัยและเหมาะสมต่อการบริโภค
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. เมื่อสุกรมาถึงโรงฆ่า ให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย
  ๒. ทำการชั่งน้ำหนักและตรวจนับจำนวนสุกร
  ๓. นำสุกรเข้าคอกพักรอฆ่าตามลำดับที่กำหนด
  ๔. ตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า โดยตรวจสอบสุขภาพและความผิดปกติ เช่น การหายใจ การเคลื่อนไหวและบันทึกผลในเอกสารรายงานการตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า ณ คอกพักสุกร โดยพนักงานตรวจโรคสัตว์
  ๕. ในขั้นตอนการตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า หากพบว่าสุกรป่วยหรือสงสัยว่าป่วยให้แยกกักโรคไว้ในคอกสุกรป่วย และทำการฆ่าฉุกเฉินหลังเสร็จสิ้นกระบวนการฆ่าสุกรปกติแล้ว หากพบว่าเป็นโรคติดต่อให้นำไปเผาในเตา หรือฝังเพื่อทำลาย และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ
  ๖. ในขั้นตอนการตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า หากพบสุกรที่บาดเจ็บรุนแรง ให้ทำการฆ่าฉุกเฉินทันทีเพื่อไม่ให้สุกรได้รับความทรมานจนเกินไป
  ๗. หลังจากสุกรเข้าสู่คอกพักแล้วเป็นระยะเวลา ๓๐ นาที ให้ทำการฉีดพ่นน้ำเพื่อให้สุกรผ่อนคลายความเครียดที่เกิดจากการเดินทาง ซึ่งสุกรที่มาถึงโรงฆ่าจะมีอุณหภูมิร่างกายที่สูง หากทำการฉีดน้ำเย็นในทันที อาจทำให้สุกรช็อคตายได้
  ๘. ภายหลังจากสุกรลงจากพาหนะหมดแล้ว ให้ล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพาหนะที่ใช้บรรทุกสุกรทุกครั้งหลังการขนส่ง
  ๙. ล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อบริเวณคอกพักสุกร ได้แก่ ลานรับสุกร คอกพักสุกร และรางระบายน้ำ ภายหลังก่อนสุกรเข้าฆ่าหมดแล้ว

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการรับสุกรเข้าคอกพัก	รหัส WI-PD-PIS-๐๒
		หน้า ๑/๒
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑๐. ลักษณะคอกพักสุกรต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑๐.๑ คอกพักสุกร ควรมีผนังคอนกรีตหรือกั้นด้วยท่อโลหะเหล็ก ต้องมีผิวเรียบไม่มีส่วนปลายที่คมหรือแตก โดยสูงจากพื้นที่ประมาณ ๙๐ เซนติเมตร พื้นต้องไม่ลื่น และมีความลาดเอียงเล็กน้อย

๑๐.๒ มีช่องทางเดินต่อจากคอกพักมาเข้าห้องฆ่า และช่องทางเดินควรแคบพอประมาณเพื่อไม่ให้สุกรหันหลังกลับ

๑๐.๓ ภายในคอกพักต้องมีน้ำให้สุกรกินตลอดเวลา และความหนาแน่นของสุกรในคอกพักมีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๐.๘ ตารางเมตร ต่อ ๑ ตัว

๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)

คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

๗. **แบบฟอร์มและบันทึก**

แบบรายงานการตรวจนับจำนวนสุกร (F-PIS-๐๐๑)

แบบรายงานการตรวจสอบการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อรถบรรทุก (F-PIS-๐๐๒)

แบบรายงานการตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า (PA.๒)

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการทำสลบสุกร	รหัส WI-PD-PIS-๐๓
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในการทำสลบสุกร
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่การนำสุกรจากคอกพัก ผ่านทางเดินเข้าสู่ช่องบังคับเพื่อทำสลบ
๓. **คำจำกัดความ** การทำสลบสุกร หมายถึง วิธีการทำให้สุกรสลบ ปราศจากความรู้สึกและเป็นระยะเวลาที่นานพอ ที่สุกรจะไม่รู้สึกเจ็บปวดจนกระทั่งเลือดไหลออกหมด
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานจับบังคับสุกร มีหน้าที่จับบังคับสุกรในช่องบังคับ
พนักงานทำสลบ มีหน้าที่ทำสลบสุกรโดยใช้เครื่องช็อตทำสลบ (electrical stunning)
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. ทำการตรวจสอบเครื่องมือและช่องบังคับทำสลบให้พร้อมทำงานอย่างสมบูรณ์ก่อนการทำงานทุกครั้ง
  ๒. ไล่ต้อนสุกรจากคอกพักผ่านทางเดินเข้าสู่ช่องบังคับอย่างมีมนุษยธรรม
  ๓. ทำการช็อตสุกรโดยการหนีบด้วยขั้วอิเล็กโทรด (Electrode) บริเวณหลังขมับสุกรหรือหลังก้นทั้งสองข้าง โดยใช้กระแสไฟฟ้าต่ำกว่า ๒๕๐ มิลลิแอมแปร์ ๗๕ โวลต์ และนาน ๒ - ๑๐ วินาที
๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)
คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
๗. **แบบฟอร์มและบันทึก**
แบบรายงานการตรวจสอบการทำงานของเครื่องช็อตทำสลบและช่องบังคับ (F-PIS-๐๐๓)

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการแทงคอและนำ เลือดออก	รหัส WI-PD-PIS-๐๔
		หน้า ๑๑/๑๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในการแทงคอสุกรและการนำเลือดออก
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่การนำสุกรที่ผ่านการทำสลบแล้ว มายังห้องแทงคอและการนำเลือดออกจากสุกรอย่างสมบูรณ์
๓. **คำจำกัดความ** การแทงคอ หมายถึง การใช้มือเฉพาะสำหรับแทงคอสุกร เพื่อตัดเส้นเลือดดำและเส้นเลือดแดงใหญ่ที่คอให้ขาด โดยเร็วที่สุดหลังจากสุกรสลบ
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานแทงคอและพนักงานในส่วนห้องฆ่าสุกร ทำหน้าที่ แทงคอสุกรและดำเนินการฆ่าสุกรที่สลบแล้วด้วยวิธีที่ไม่ทรมาน
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. นำสุกรที่สลบแล้วแขวนบนระบบราวแขวน หรือให้สุกรนอนบนโต๊ะขณะแทงคอโดยใช้มีดสำหรับแทงคอเฉพาะ
  ๒. การแทงคอต้องแทงบริเวณกึ่งกลางคอ ใต้กระดูกอก(Breast bone) ประมาณ ๑ นิ้วโดยให้มีดทำมุม ๔๕ องศา กับลำคอ ซึ่งปลายมีดจะเฉียงขึ้นตัดเส้นเลือดดำใหญ่และเส้นเลือดแดงใหญ่บริเวณคอ แผลแทงคอจะเปิดให้มีความกว้างของแผลประมาณ ๕- ๘ เซนติเมตร
  ๓. นำภาชนะมารองรับเลือด ที่ไหลจากคอสุกรโดยตรง เพื่อให้ได้เลือดมีความเหมาะสมในการบริโภค และเป็นการลดการปนเปื้อนของสิ่งสกปรกให้ได้มากที่สุด
  ๔. ระยะเวลาในการปล่อยให้เลือดไหลออกจากสุกรตั้งแต่ขั้นตอนการแทงคอ จนก่อนเริ่มขั้นตอนการลาก-ขูดขน-ดึงกีบ คือ ๔-๖ นาที
  ๕. มีการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคมีดที่ใช้แทงคอโดยการจุ่มในน้ำร้อน หลังจากแทงคอสุกรทุกตัว
  ๖. มีดที่ใช้แทงคอ ต้องเป็นมีดเฉพาะ ซึ่งมีขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร ยาว ๑๕ เซนติเมตร มีความคมอยู่เพียงด้านใดด้านหนึ่ง
๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)
- คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
๗. **แบบฟอร์มและบันทึก -**

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการลวก การชุดชนและ การดึ่งกิบ	รหัส WI-PD-PIS-๐๕
		หน้า๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการลวก ชุดชนและการดึ่งกิบ
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่การนำสุกรที่นำเลือดออกอย่างสมบูรณ์แล้ว เข้าสู่ขั้นตอนการลวก ชุดชนและขั้นตอนการดึ่งกิบ
๓. **คำจำกัดความ** การลวก หมายถึง การนำสุกรที่ตายแล้วลงสู่บ่อน้ำร้อน ที่มีอุณหภูมิน้ำในบ่อลวกไม่ต่ำกว่า ๕๘ องศาเซลเซียส เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อจุลินทรีย์และเพื่อง่ายต่อการชุดชน
การถอนขน หมายถึง การใช้เครื่องมือถอนขนอัตโนมัติ หรือการใช้มีดเพื่อชุดชน
เพื่อให้ขนหยาบและขนอ่อนออกจากซากสุกรจนหมด
การดึ่งกิบ หมายถึง การดึ่งกิบสุกรที่ตายแล้วทั้งขาหน้าและขาหลัง
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานที่รับผิดชอบในห้องลวกชน ชุดชนและดึ่งกิบ
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. นำสุกรที่ผ่านกระบวนการการนำเลือดออกจนสมบูรณ์แล้วลงสู่บ่อลวกซากที่มีน้ำร้อนหรือใช้น้ำร้อนในการฉีดยา โดยอุณหภูมิของน้ำไม่ต่ำกว่า ๕๘ องศาเซลเซียส โดยระยะเวลาที่ใช้ในการลวกต้องสอดคล้องกับอุณหภูมิของน้ำร้อนที่ใช้และขนาดของสุกร
  ๒. ลำเลียงสุกรที่ผ่านการลวกในบ่อลวก สู่กระบวนการชุดชนบนโต๊ะสะอาดหรือเครื่องชุดชนอัตโนมัติโดยไม่ให้ซากสุกรสัมผัสพื้น
  ๓. ทำการชุดชน โดยใช้เครื่องชุดชนอัตโนมัติ หรือการใช้มีดชุดชน เพื่อชุดชนหยาบออกจากซาก
  ๔. ในกรณีที่มีการเผาขนอ่อน ให้ลำเลียงสุกรเข้าสู่บริเวณเผาขน ซึ่งในขั้นตอนนี้ขนอ่อนจะต้องถูกเผาจนหมด
  ๕. ในกรณีที่ใช้ระบบราวแขวนในการลำเลียงสุกร ให้แขวนโดยใช้เหล็กถ่าง(Gambrel) เป็นตะขอเกี่ยวเอ็นร้อยหวาย
  ๖. ดึงกิบออกจากซากสุกรทั้งขาหน้าและขาหลัง
  ๗. ล้างซากสุกรที่ผ่านการชุดชนและดึ่งกิบแล้วด้วยน้ำสะอาด ก่อนทำการแยกเครื่องใน
  ๘. ทำความสะอาดบริเวณลวกและชุดชน รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ถังลวก เครื่องชุดชน ถาดรองรับขนจากเครื่องชุดชน ภายหลังเสร็จงาน
๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)
คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
๗. **แบบฟอร์มและบันทึก** -

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการตัดหัวสุกร	รหัส WI-PD-PIS-๐๖
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการตัดหัวสุกร
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่ซากสุกรที่ผ่านการล้างหลังจากชำแหละแล้ว จนถึงขั้นตอนการตัดหัวสุกร
๓. **คำจำกัดความ** การตัดหัวสุกร หมายถึง การใช้มีดเฉพาะสำหรับตัดหัวสุกร ตัดบริเวณกระดูกคอข้อที่ ๑ ที่บริเวณรอยคอดของคอสุกร
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานที่รับผิดชอบในขั้นตอนการตัดหัวสุกร
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. ใช้มีดตัดหัวสุกรบริเวณกระดูกคอข้อที่ ๑ ที่บริเวณรอยคอดของคอ
  ๒. ให้อ่างหัวสุกรที่ตัดออกจากซากแล้ว วางในภาชนะและทำเครื่องหมายให้ตรงกับตัวสุกรที่ถูกฆ่าแล้ว
๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)
๗. **แบบฟอร์มและบันทึก** -

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการเปิดซาก และแยก เครื่องใน	รหัส WI-PD-PIS-๐๗
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการเปิดท้องและแยกเครื่องใน
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่การนำสุกรที่ผ่านการตัดหัวแล้ว เข้าสู่ขั้นตอนการเปิดท้องและแยกเครื่องใน
๓. **คำจำกัดความ** การเปิดซาก หมายถึง การใช้มีดเปิดช่องอกและช่องท้องของซากสุกร
การแยกเครื่องใน หมายถึง การนำเครื่องในขาวและเครื่องในแดงออกจากซากสุกร โดยไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนต่อซาก
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานที่ทำหน้าที่เปิดซากและแยกเครื่องในขาว เครื่องในแดง
พนักงานตรวจซากสัตว์หลังฆ่า ทำหน้าที่ ตรวจซากสัตว์และเครื่องในด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อความปลอดภัยและเหมาะสมต่อผู้บริโภค
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. ใช้มีดตัดหนังและคว้านรอบทวารหนัก ถ้าเป็นสุกรเพศผู้ให้แยกอวัยวะเพศผู้และถุงหุ้มลึงค์ออก ดึงไปด้านหลังซาก แล้วตัดกล้ามเนื้อและพังผืดที่ยึดโคนอวัยวะออก แต่ไม่ให้ตัดอวัยวะเพศผู้ ออก เพราะจะทำให้ปัสสาวะรั่วมาปนเปื้อนซาก
  ๒. ใช้เชือกผูกทวารหนักเพื่อป้องกันอุจจาระออกมาปนเปื้อนซาก ดึงเอาทวารหนักและอวัยวะเพศ ออกมาด้วยกัน
  ๓. ใช้มีดผ่าออกจากรอยแผลแทงคอขึ้นไปจนถึงเต้านมคู่แรก จากนั้นจากนั้นใช้เลื่อยตัดกระดูกหน้าอก ระวางอย่าตัดลำไส้หรืออาจใช้มีดตัดบริเวณกระดูกอ่อน
  ๔. ใช้มีดผ่าหรือตัดเป็นแนวตรงลงมาจรดหน้าอกที่เปิดไว้ โดยการใช้มีดผ่าช่องท้องให้ทำอย่าง ต่อเนื่อง เพราะถ้าหยุดลำไส้จะไหลออกมาจากท้องทำให้ผ้าลำบาก ดึงเครื่องในขาวออกโดยไม่ให้ปนเปื้อนที่ซากสุกร แล้วนำเครื่องในวางบนถาดหรือทำเครื่องหมายให้ตรงกับซากสุกร
  ๕. ดึงทวารหนักออกและตัดท่อไตทั้งสองข้างที่ยึดติดกับไต ตัดกระบังลมส่วนที่เป็นพังผืดออกทั้งหมด โดยให้ติดไปกับลำไส้ ส่วนที่เป็นเนื้อของกระบังลมให้ติดไว้กับซาก แล้วตัดพังผืดที่ติดกับกระดูกสันหลังออกที่บริเวณเหนือตับ ส่วนไตปล่อยคงไว้กับซาก
  ๖. ทำการเลาะอวัยวะในทรวงอกออกมารวมทั้งหลอดลม แยกแขวนไว้หรือทำเครื่องหมายให้ตรงกับซากสุกร เพื่อบริการตรวจโดยพนักงานตรวจซากสัตว์หลังฆ่า
  ๗. แยกถุงน้ำดีออกจากตับ และตัดตับออกจากพวงเครื่องใน
  ๘. พนักงานตรวจซากสัตว์หลังฆ่า ทำการตรวจเนื้อและเครื่องใน บันทึกผลในรายงาน
  ๙. ล้างทำความสะอาดบริเวณห้องเปิดซากและแยกเครื่องใน
๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๕๙)
คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
๗. **แบบฟอร์มและบันทึก**
แบบรายงานการตรวจซากสุกรหลังฆ่า (PP..๒..)

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการล้างซาก เครื่องใน แดงและเครื่องในขาว	รหัส WI-PD-PIS-๐๘
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการล้างซาก เครื่องในแดงและเครื่องในขาว
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่ขั้นตอนที่ซากสุกรผ่านการผ่าซีก จนถึงขั้นตอนการล้างซาก ล้างเครื่องในขาวและเครื่องในแดง
๓. **คำจำกัดความ** เครื่องในแดง หมายถึง หัวใจ ตับ ไต ม้าม หลอดลมและปอด
เครื่องในขาว หมายถึง หลอดอาหาร กระเพาะอาหาร ลำไส้ และอวัยวะสืบพันธุ์
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานที่ทำหน้าที่ล้างซาก เครื่องในขาวและเครื่องในแดง
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. ล้างซากสุกรครั้งสุดท้ายทั้งด้านนอกและด้านใน ด้วยน้ำจนสะอาด
  ๒. ล้างทำความสะอาดสิ่งสกปรกและเศษอาหารที่สังเกตเห็นได้ด้วยตาเปล่าออกจากเครื่องในแดงและเครื่องในขาว
  ๓. ในขั้นตอนการล้างเครื่องในแดงและเครื่องในขาวต้องไม่มีการสะสมของเครื่องในบนโต๊ะหรือภาชนะล้างมากเกินไป
  ๔. ล้างทำความสะอาดบริเวณที่ทำการล้างซาก เครื่องในแดงและเครื่องในขาว
๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร(มกอช.๙๐๐๙-๒๕๔๙)
คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
๗. **แบบฟอร์มและบันทึก** -

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการตัดแต่งและการ บรรจุ	รหัส WI-PD-PIS-๑๑
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการตัดแต่งและการบรรจุ
๒. ขอบเขต ตั้งแต่ขั้นตอนที่ซากสุกรเข้าสู่ห้องตัดแต่งและบรรจุ ก่อนขนส่งออกจากโรงฆ่าสัตว์
๓. คำจำกัดความ ไม่มี
๔. ความรับผิดชอบ พนักงานในส่วนห้องตัดแต่งและบรรจุ
๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. การตัดแต่ง

- ๑.๑ มีดและเครื่องมือที่ใช้ในการตัดแต่งต้องสะอาด และตัดแต่งด้วยความรวดเร็ว เพื่อป้องกันการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์
- ๑.๒ บริเวณที่ตัดแต่งต้องสะอาด ไม่มีเลือดเจือปน ถ้ามีเลือดให้ล้างออกด้วยน้ำให้สะอาดและปาดน้ำโดยใช้ใบปาดให้แห้งทันที ห้ามใช้ฟองน้ำเช็ดเด็ดขาด
- ๑.๓ ในระหว่างที่ทำการตัดแต่ง ต้องไม่มีเนื้อกองบนโต๊ะตัดแต่งมากเกินไป
- ๑.๔ พนักงานในส่วนที่ทำการตัดแต่งเนื้อสุกรต้องล้างมือด้วยสบู่และน้ำยาฆ่าเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอ

๒. การบรรจุ

- ๒.๑ ภาชนะต้องสะอาด ถ้าทำจากพลาสติกต้องมีคุณภาพมาตรฐานซึ่งออกตามความกฎหมายว่าด้วยอาหาร และมีความทนทานต่อการขนส่ง
- ๒.๒ มีการแสดงรายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ ด้วยข้อความที่อ่านได้ชัดเจนไม่ลอกหลุด และแสดงรายละเอียดต่อไปนี้
  - ๒.๒.๑ ประเภทของซากสุกร เนื้อสุกรหรือผลิตภัณฑ์
  - ๒.๒.๒ น้ำหนักสุทธิ เป็นกรัมหรือกิโลกรัม
  - ๒.๒.๓ วัน เดือน ปี ที่ผลิต(วันที่ฆ่า) และวัน เดือน ปี ที่ควรบริโภคก่อน
  - ๒.๒.๔ ชื่อแนะนำในการเก็บรักษา
  - ๒.๒.๕ ชื่อผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย หรือเครื่องหมายการค้า และสถานที่ตั้ง

๓. มีการจดบันทึกข้อมูลของซากสุกร เนื้อสุกรหรือผลิตภัณฑ์ ให้ตรงกับข้อมูลแหล่งที่มาของสุกรมีชีวิต เพื่อเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับ

๖. เอกสารอ้างอิง มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.9009-2549)

คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนัก
พัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

๗. แบบฟอร์มและบันทึก

แบบบันทึกข้อมูลของซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ (F-PIS-๐๐๔)

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการขนส่งซากสุกร เนื้อ สุกรและผลิตภัณฑ์	รหัส WI-PD-PIS-๑๑
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการขนส่งซาก เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์
๒. **ขอบเขต** ตั้งแต่ขั้นตอนที่ซากสุกร เนื้อและผลิตภัณฑ์ จากห้องตัดแต่งและบรรจุ จนถึงขั้นตอนการขนส่งบนยานพาหนะ
๓. **คำจำกัดความ** ไม่มี
๔. **ความรับผิดชอบ** พนักงานในส่วนเคลื่อนย้ายซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์
พนักงานขับรถขนส่งซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. พาหนะที่ใช้ขนส่งต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อนข้ามและสามารถควบคุมอุณหภูมิศูนย์กลางเนื้อให้ไม่เกิน ๗ องศาเซลเซียส ตลอดเวลา
  ๒. การเคลื่อนย้ายซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ ต้องทำด้วยความระมัดระวังไม่ให้ซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์สัมผัสพื้นหรือผนังของพาหนะโดยตรง หากมีการห่อหุ้มด้วยบรรจุภัณฑ์ต้องป้องกันไม่ให้บรรจุภัณฑ์เกิดการฉีกขาด
  ๓. มีการจดบันทึกข้อมูลของผู้ซื้อซากสุกร เนื้อสุกรหรือผลิตภัณฑ์ ให้ตรงกับข้อมูลจากการตัดแต่งบรรจุและแหล่งที่มาของสุกรมีชีวิต เพื่อเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับ
  ๔. ห้ามขนส่งซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ ด้วยยานพาหนะคันเดียวกันกับที่ขนส่งสุกรมีชีวิต
  ๕. พาหนะขนส่งหรือตู้เก็บซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ ต้องมีการล้างทำความสะอาดให้เรียบร้อยก่อนและหลังจากการขนส่ง

๖. **เอกสารอ้างอิง** มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกร (มกอช.๙๐๐๙-๒๕๔๙)

คู่มือปฏิบัติงานในโรงงานผลิตเนื้อสุกร ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

๗. **แบบฟอร์มและบันทึก**

แบบบันทึกข้อมูลของซาก เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ (F-PIS-๑๑๔)

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องหลักการสุขาภิบาลใน การผลิตเนื้อสุกร	รหัส WI-PD-PIS-๑๒
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. สุขลักษณะในการผลิต

- ๑.๑ ต้องควบคุมกระบวนการผลิตภายในโรงฆ่าสุกร โดยให้เป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสุกรตามแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติภายในโรงฆ่าสุกร
- ๑.๒ ตรวจสอบความสะอาดก่อนผลิต
- ๑.๓ มีการป้องกันและกำจัดแมลงและสัตว์พาหะ ทั้งภายในและภายนอกอาคารการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๑.๔ จัดการบำรุงรักษาและการทำความสะอาดสถานที่ผลิต เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในการผลิต ให้อยู่ในสภาพที่สะอาดก่อนและหลังการผลิต ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะพื้นผิวที่สัมผัสกับเนื้อสุกร
- ๑.๕ จัดให้มีสถานที่สำหรับล้างมืออย่างเพียงพอ
- ๑.๖ ห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ควรมีพื้นที่เพียงพอ เป็นสัดส่วนกับจำนวนภาชนะและอุปกรณ์ในการผลิต ให้อยู่ในสภาพที่สะอาดก่อนและหลังการผลิต ด้วยวิธีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะพื้นผิวส่วนที่สัมผัสกับเนื้อสุกร
- ๑.๗ อ่างที่ใช้ในการล้างภาชนะและอุปกรณ์ ควรมีขนาดเพียงพอที่จะนำภาชนะและอุปกรณ์ต่างๆ ลงไปล้างได้
- ๑.๘ มีสถานที่จัดเก็บวัสดุและอุปกรณ์ หรือสารเคมีต่างๆ และต้องไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนหรือเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการปนเปื้อน
- ๑.๙ สถานที่จัดเก็บวัสดุและอุปกรณ์ เช่น วัสดุหีบห่อ เสื้อผ้าพนักงาน น้ำยาทำความสะอาด และน้ำยาฆ่าเชื้อ ควรมีการกั้นแยกระหว่างวัสดุและอุปกรณ์
- ๑.๑๐ ต้องมีการแยกสารเคมีออกจากบริเวณผลิตและมีป้ายแสดงไว้อย่างชัดเจน
- ๑.๑๑ จัดถังขยะพร้อมฝาปิดไว้ประจำที่ และให้ขนขยะทิ้งในช่วงเวลาหลังเลิกงานแต่ละช่วงห้ามขนขยะในขณะที่ทำการผลิต เพราะอาจเกิดการปนเปื้อนได้
- ๑.๑๒ ให้ล้างทำความสะอาดโรงงานรวมทั้งอุปกรณ์ ในช่วงเวลาการผลิต และหลังการผลิต การล้างทำความสะอาดหลังการผลิตครั้งสุดท้ายต้องล้างให้สะอาด ไม่ให้มีเศษเนื้อตกค้างข้ามคืนโดยเด็ดขาด เมื่อล้างสะอาดแล้วให้ฆ่าเชื้ออีกครั้ง

๒. สุขลักษณะส่วนบุคคล

- ๒.๑ พนักงานต้องได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ๒.๒ เล็บมือต้องตัดให้สั้น ล้างมือด้วยสบู่และน้ำยาฆ่าเชื้อทุกครั้ง ก่อนเข้าบริเวณผลิตและหลังจากใช้ห้องสุขา
- ๒.๓ ในระหว่างปฏิบัติงาน ทุกคนที่เข้าไปในห้องปฏิบัติงานต้องสวมผ้ากันเปื้อน สวมหมวกที่สามารถคลุมเก็บผมไว้มิดชิด พร้อมสวมรองเท้าบูทที่สะอาดและฆ่าเชื้อแล้ว

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องหลักการสุขาภิบาลใน การผลิตเนื้อสุกร	รหัส WI-PD-PIS-๑๒
		หน้า ๑/๒
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๒.๔ ห้ามนำสมบัติส่วนตัวและอาหารเก็บไว้ในส่วนที่ทำการผลิตเนื้อสุกรโดยเด็ดขาด ให้เก็บไว้ในสถานที่ที่โรงงานจัดไว้เท่านั้น

๒.๕ ผ่ากันเปื้อน หมวกคลุมผม รองเท้าบูท และอุปกรณ์เครื่องมือทำงานต่างๆ ต้องทำความสะอาดหลังการใช้งาน และต้องนำไปเก็บไว้ในห้องโดยเฉพาะ

๒.๖ พนักงานในแต่ละส่วนการผลิตต้องอยู่ประจำส่วนของตัวเอง ห้ามเดินไปยังส่วนอื่นๆ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามระหว่างส่วนสะอาดและส่วนไม่สะอาด

๒.๗ ห้ามสูบบุหรี่ รับประทานอาหารหรือของขบเคี้ยวใดๆ รวมทั้งการถ่มน้ำลายในห้องปฏิบัติงาน

ชื่อโรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ชื่อเรื่องการตรวจสอบย้อนกลับ	รหัส WI-OC-PIS-๐๑
		หน้า ๑/๑
		แก้ไขครั้งที่.....
		ประกาศใช้ ณ วันที่.....

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในขั้นตอนการตรวจสอบย้อนกลับของซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์
๒. **ขอบเขต** ความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับได้ตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจรับสุกรจากผู้นำสัตว์เข้ามา จนถึงขั้นตอนการจำหน่ายซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากโรงฆ่าสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่าย
๓. **คำจำกัดความ** การตรวจสอบย้อนกลับ หมายถึง กลไกการติดตามที่มาของสินค้าตลอดกระบวนการผลิตไปจนถึงผู้บริโภค และเพื่อความสะดวกในการสืบย้อนและการติดตามสินค้าคืนได้อย่างถูกต้อง ในกรณีเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคหรือการผิดพลาดในกระบวนการผลิต
๔. **ความรับผิดชอบ** ฝ่ายควบคุมคุณภาพซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ ของโรงฆ่าสัตว์
๕. **ขั้นตอนการปฏิบัติงาน**
  ๑. ฝ่ายควบคุมคุณภาพซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ของโรงฆ่าสัตว์ ได้รับแจ้งกรณีเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค
    - ๑.๑ ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงของการร้องเรียนจากผู้บริโภค
    - ๑.๒ ตรวจสอบย้อนกลับจากสถานที่จำหน่ายที่ถูกร้องเรียนจากผู้บริโภค โดยการตรวจสอบจากเอกสารแบบบันทึกข้อมูลซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์(F-PIS-๐๐๔) เพื่อให้ทราบวัน เดือน ปีที่ผลิต ลำดับการผลิต และปริมาณผลิตภัณฑ์ ที่ผู้จำหน่ายได้ซื้อไปเพื่อจำหน่ายยังสถานที่จำหน่ายที่ถูกร้องเรียน
    - ๑.๓ ตรวจสอบย้อนกลับจากสถานที่จำหน่ายไปยัง ผู้นำสุกรเข้าโรงฆ่าสัตว์ ในวัน เดือน ปีที่ผลิต และตามลำดับการผลิตที่สอดคล้องกับสถานที่จำหน่ายที่ถูกร้องเรียน โดยใช้แบบรายงานการตรวจนับจำนวนสุกร(F-PIS-๐๐๑)
  ๒. ฝ่ายควบคุมคุณภาพซากสุกร เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ของโรงฆ่าสัตว์ ได้รับแจ้งกรณีเกิดความผิดพลาดในกระบวนการผลิต
    - ๒.๑ ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงในขั้นตอนการผลิตที่เกิดความผิดพลาด
    - ๒.๒ ทำการระงับกระบวนการผลิต ร่วมกับการนำซาก เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ แยกเก็บในพื้นที่เฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามและเพื่อดำเนินการตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถนำมาจำหน่ายเพื่อการบริโภคได้หรือไม่
    - ๒.๓ ดำเนินการแก้ไขข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิต ตรวจสอบการทำงาน จนเกิดความมั่นใจแล้ว จึงดำเนินการผลิตต่อไป
    - ๒.๔ บันทึกข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้น และวันที่ผลิตที่พบข้อบกพร่องดังกล่าว

ภาคผนวก

แบบรายงานการตรวจนับจำนวนสุกร (F-PIS-๐.๐๑)

[illegible]

ลงชื่อ.....

ผู้จดบันทึก

แบบรายงานการตรวจการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อรถบรรทุก (..F-PIS-๐๐๒..)

วัน/เดือน/ปี	ทะเบียนรถบรรทุก	ชื่อฟาร์ม	การล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อรถบรรทุกทุกสัปดาห์		การล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อภาชนะบรรจุสุกร	
			ผลการตรวจสอบ	การแก้ไข	ผลการตรวจสอบ	การแก้ไข

ผลการตรวจ

✓ หมายถึงล้างสะอาดและฆ่าเชื้อทั่วถึง

x หมายถึงล้างไม่สะอาด และ/หรือ ฆ่าเชื้อไม่ทั่วถึง

ลงชื่อ.....

ผู้จัดบันทึก

แบบรายงานการตรวจสอบสุขภาพสุกรก่อนฆ่า (PA.๒....)

วันที่.....

หัวข้อ	จำนวนสัตว์ (ตัว)
จำนวนสัตว์ที่เข้าฆ่า	
ใบอนุญาตเคลื่อนย้ายฯ	
ผลวิเคราะห์สารเร่งเนื้อแดง	
การตรวจสอบสุขภาพสุกร	
-ซึม อ่อนเพลีย	
-ชูปพอม แคระแกร็น	
-ตายก่อนฆ่า	
-รอยโรคที่ผิวหนัง	
-สภาพโลหิตเป็นพิษ	
-ระบบหายใจผิดปกติ	
-ระบบทางเดินอาหารผิดปกติ	
-การเคลื่อนไหวและการเดินผิดปกติ	
-เจ็บขา หรือขาหัก	
-พิการ (เฉพาะกล้ามเนื้อ)	
-สงสัยโรคระบาดหรือลักษณะตามกฎกระทรวงฉบับที่ 3	
-อื่นๆ (ระบุ.....)	
-รวมตัวที่คัดแยก	
-รวมตัวที่คัดทิ้ง	

ลงชื่อ.....

ผู้จัดบันทึก

แบบรายงานการตรวจสอบการทำงานของเครื่องชั่งทำสลับและชองบังคับ (F-PIS-๐.๐๓)

วัน/เดือน/ปี	การทำงานของเครื่องชั่งทำสลับ		การใช้งานของชองบังคับ	
	ผลการตรวจสอบ	การแก้ไข	ผลการตรวจสอบ	การแก้ไข

ผลการตรวจ

✓ หมายถึงการทำงานของเครื่องชั่งทำสลับและชองบังคับมีประสิทธิภาพ

x หมายถึงการทำงานของเครื่องชั่งทำสลับและชองบังคับไม่มีประสิทธิภาพ

ลงชื่อ.....

ผู้จัดบันทึก

